

NGEU digital: salt important o no?

Com l'electricitat va ser-ho en el seu moment, les tecnologies digitals són les noves tecnologies d'utilitat general (GPT, per les sigles en anglès). És a dir, tecnologies amb una enorme capacitat de canvi de les societats.¹ Atesos el seu potencial transformador i la magnitud sense parangó que els països europeus destinaran a la digitalització, arran del repartiment dels fons Next Generation EU (NGEU), és important analitzar l'impacte potencial de la nova despesa digital sobre les principals economies europees.

Abans de començar, cal assenyalar que no tots els països es beneficiaran per igual de l'impuls de l'NGEU. Els fons europeus estan dissenyats per donar més suport a les economies que han patit amb més intensitat els efectes de la pandèmia. Així, Itàlia, Portugal i Espanya seran els països més beneficiats en el repartiment, amb desemborsaments previstos en l'esfera digital entre el 2% i el 3% del seu PIB (vegeu la primera taula), mentre que França i Alemanya, països que se'n beneficiaran menys, rebran menys del 0,5% del seu PIB.

Next Generation EU: desemborsaments

	NGEU mM €	Digitalització		
		mM €	% total NGEU	% del PIB 2020
Alemanya	25,6	13,5	52,6	0,4
França	39,4	8,4	21,3	0,4
Itàlia	191,5	48,1	25,1	2,9
Espanya	69,5	19,6	28,2	1,7
Portugal	16,6	3,7	22,1	1,8

Notes: Itàlia considera tant les subvencions com els préstecs amb càrrec al Mecanisme de Recuperació i Resiliència. Sense els préstecs, la quantitat s'aproparia als 70.000 milions d'euros, en línia amb el que espera rebre Espanya. Es consideren només els fons que provenen del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, sense incloure altres programes, com, per exemple, el REACT-EU.

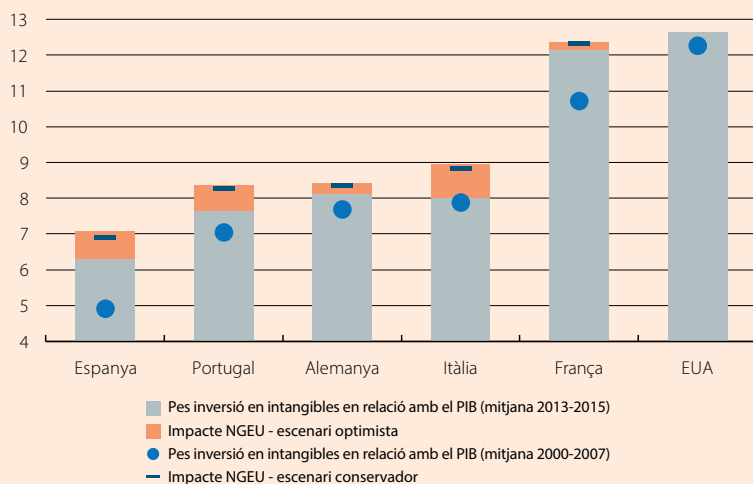
Font: CaixaBank Research, a partir dels informes de la Comissió Europea sobre els PRRN.

Impuls a la inversió en intangibles

L'impuls a la digitalització està íntimament vinculat a la inversió en els anomenats actius intangibles. En contraposició als actius d'inversió més tradicionals, els actius intangibles no tenen un component físic. Parlem d'inversió en *software*, en bases de dades, en formació i, seguint la terminologia utilitzada al primer article d'aquest mateix Dossier, en *know-how*. Entre un i dos terços de la inversió digital sol ser inversió en intangibles.² Atesa la importància d'aquesta mena d'inversió en l'impuls de l'economia digital, ens preguntem, en un primer acostament analític, sobre l'impacte de l'NGEU sobre aquesta inversió.

Inversió en intangibles: situació de partida i impacte NGEU (mitjana 2021-2023)

(% sobre el PIB)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Intan, d'Spintan, d'Eurostat i del Banc Mundial.

Per mesurar l'impacte directe de l'NGEU sobre la inversió en intangibles, restem de les quantitats previstes en digitalització que es mostren a la primera taula les sumes que corresponen a les partides d'inversió en infraestructures (principalment, banda ampla i 5G), ja que aquest tipus d'inversió no es classifica com intangible. A això li sumem la nostra estimació de l'efecte arrossegament que les polítiques associades a l'NGEU poden exercir sobre la inversió privada

en intangibles. Aquest càlcul es fa a partir de les previsions d'impacte econòmic de l'NGEU que ha realitzat la Comissió Europea. Així mateix, també computem l'impacte sota el supòsit d'un efecte arrossegament molt menor (la meitat de l'estimat inicialment).

1. General Purpose Technologies. Per a més detalls, vegeu l'article «NGEU: un impuls molt oportú a la digitalització», al Dossier de l'IM03/2021.

2. Vegeu Anderton, R., Jarvis, V., Labhard, V., Petroulakis, F. i Vivian, L. (2020), «Virtually everywhere? Digitalisation and the euro area and EU economies», ECB Occasional Paper (2020244).

vant. Espanya i Portugal, molt a la vora d'Itàlia, presenten un increment en el rang de 0,6 i de 0,8.³ Es tracta de xifres considerables (vegeu el gràfic): per a Espanya, aquest increment és gairebé la meitat de l'augment que va experimentar el 2013-2015 en relació amb el període 2000-2007; per a Portugal, és un increment molt semblant al que es va produir entre els dos períodes; per a Itàlia, és un augment molt superior.

Impuls a l'activitat

En una segona anàlisi, construïm un escenari d'impacte sobre el PIB a curt i a llarg termini de la despesa digital prevista pels plans de recuperació i resiliència nacionals dels principals països europeus. Per fer-ho, partim de les inversions intangibles digitals contemplades amb anterioritat, classifiquem aquesta despesa en funció del tipus d'inversió digital que detallen els diferents plans i fem ús dels multiplicadors fiscals relacionats amb la digitalització estimats per l'Institut Alemany per a la Recerca Econòmica (DIW, per les sigles en alemany).⁴ En concret, el DIW proporciona multiplicadors fiscals a curt i a llarg termini per al desenvolupament de bases de dades i de serveis al núvol per afavorir l'ús de la intel·ligència artificial, per a la digitalització de la indústria, per a la formació de capital humà i per a la digitalització del sector sanitari i de les Administracions públiques. Segons aquest institut, els impactes més elevats són els associats als programes de formació de capital humà en habilitats digitals, i els menys elevats, els associats a la digitalització del sector públic. L'última taula mostra l'impacte dels fons sobre el PIB.

Les estimacions mostren que les inversions en digitalització poden tenir un impacte substancial a curt termini, amb increments anuals del PIB que oscil·len entre el 0,3% i el 0,6% per a Itàlia, Espanya i Portugal, els tres països que rebran més fons. Així mateix, també es pot observar que, en tots els casos, les inversions tenen un impacte positiu a llarg termini sobre el nivell del PIB. Si entrem en les comparatives per país, destaca el cas de Portugal, que, malgrat destinar una quantitat substancialment inferior a les inversions en digitalització que Itàlia (l'1,8% del seu PIB, en relació amb el 2,9% d'Itàlia), obté un rendiment semblant. Això és degut al major pes que Portugal dedica a les inversions relacionades amb la formació de capital humà.⁵

Impacte de les inversions en digitalització NGEU (p. p. de diferència en el PIB en relació amb un escenari sense els fons NGEU, mitjana anual)

	2021-2022	2023-2025	2026-2041
Alemanya	0,10	0,07	0,02
França	0,10	0,07	0,02
Itàlia	0,58	0,51	0,13
Espanya	0,33	0,30	0,07
Portugal	0,46	0,41	0,11

Font: CaixaBank Research.

En definitiva, els fons NGEU tenen el potencial de jugar un paper crucial a l'hora d'accelerar el desplegament i la implementació de les noves tecnologies digitals a la UE i d'impulsar la recuperació econòmica. L'èxit de l'NGEU raurà en l'efectivitat de les inversions, quelcom que no podem avaluar fins que no passin uns anys.

Clàudia Canals i Oriol Carreras

3. Aquest càlcul difereix del que es va mostrar a l'article «NGEU: un impuls molt oportú a la digitalització», publicat al Dossier de l'IM03/2021. Les diferències són degudes al fet que, en el present article, l'efecte arrossegament es calcula sobre la base de les estimacions de la Comissió Europea, mentre que, en l'article anterior, es va computar a partir de les previsions del Govern.

4. Les estimacions inclouen només l'efecte directe dels fons NGEU i no contemplen els fons derivats de l'efecte arrossegament. Això és degut a la dificultat de classificar aquests fons en funció dels diferents tipus de despesa digital.

5. Vegeu l'article «NGEU: comparativa internacional de les inversions en noves tecnologies dels plans de recuperació», en aquest mateix Dossier.